

A THE NEW YORK TIMES PULITZER-DÍJAS ÍRÓJA

Katherine Boo

AZ ÖRÖK SZÉPSÉGEN TÚL

ÉLET, HALÁL ÉS REMÉNY EGY MUMBAI SZEGÉNYNEGYEDBEN

Az örök szépségen túl a Pulitzer-díjas Katherine Boo mérföldkövet jelentő elbeszélő tényirodalmi könyve, amely a huszonegyedik század egyik egyenlőtlenül fejlődött nagyvárosában lakó, jobb életért küzdő családok drámái, néha szívet tépő történetét mondja el.

Ez a nagyszerűen megírt, fordulatokban gazdag, magával ragadó eseménysorozat három évig tartó, megalkuvást nem ismerő riportíráson alapszik, és a globális változás és egyenlőtlenség döbbenetes korát emberközelivé, megérthetővé teszi.

Annawadi ideiglenesen összetákolts település a Mumbai (1996 előtt Bombay) melletti luxusszállodák árnyékában, és mivel India virágzó fejlődésnek indul, Annawadi lakosait is felvillanyozza a remény. Abdul, egy megfontolt és vállalkozó szellemű, keményen dolgozó muszlim kamasz fiú a gazdagabb emberek eldobált, újrahasznosítható hulladékaiban véli megtalálni a számítását, az elérhető „jómódot”. Asha, egy rendkívül éles eszű asszony, akit a gyerekkorában átélt falusi nyomor súlyosan megbeszett, rátalál egy bizonyos útra, amely a középosztályba vezet: a politikai korrupcióra. Gyönyörű, érzelmekben gazdag lánya – Annawadi „legremekebb teremtese” – egy kis szerencsével hamarosan majd a település első női diplomása lehet. Még Annawadi legszegényebb lakosai – mint például Kalu, a tizenöt éves ócskafémtolvaj – is hisznek abban, hogy a sorsuk nemsokára jobbra fordul, és így megismerhetik azt az életet, amelyet „teljes élvezetnek” neveznek.

Abdult, a szemétválogatót azonban egy megrázó tragédia során hamisan megvádolják. Terror és recesszió rázza meg a várost, és az elfojtott vallási, kasztbeli, szexuális, hatalmi és gazdasági gyűlölet brutálissá válik. Amint az igen törekény egyéni remények összeütközésbe kerülnek a hatalmas globális valósággal, Annawadi lakosainak az elképzelései és bátor próbálkozásai mellett egy könyörtelen versenyen alapuló kor igazi körvonalai is föltáruznak az olvasó előtt.

Az örök szépségen túl okos belátással, humorral és az emberi kapcsolatok iránti mély együttérzéssel belevonja az olvasót egy sebesen változó korba, közvetlenül a huszonegyedik század egyik rejtett világába, és olyan emberek életébe, akiket nem lehet elfelejtetni.

KATHERINE BOO a The New Yorker újságírója, előzőleg a The Washington Post riportere és szerkesztője volt. A riportkészítést a Washington City Paper című alternatív hetilapnál tanulta, ezután a The Washington Monthly Magazine újságírójaként és társszerkesztőjeként dolgozott. Az évek folyamán a hátrányos helyzetű közösségekkel foglalkozó riportjaiért Pulitzer-díjjal, MacArthur „Genius” ösztöndíjjal és egy – a National Magazine által alapított – vezércikkírási díjjal tüntették ki. Az utóbbi évtizedben felváltva tartózkodott az Egyesült Államokban és a férje, Sunil Khilnani szülőhazájában, Indiában.

Tudjon meg többet a szerzőről és a regényről:

www.behindthebeautifulforevers.com

www.facebook.com/dreamvalogatas

„Regényírók álmodoznak arról, hogy ilyen pergő tempóban és gyönyörűen tudják megrajzolni a szereplőiket, de Katherine Boo nem regényíró. Egyike azoknak a ritkaságszámba menő, mélyre ásó újságíróknak, akik el tudják érni, hogy az igazság felülmúlja a regényes feldolgozást, s egyben olyan dokumentumfotós, aki az emberi dráma iránt különleges érzékkel rendelkezik. Nagyon könnyen elfeledteti az olvasóval, hogy ez a könyv újságíró műve... Nem alaptalanul hasonlíthatjuk össze Dickensszel.”

THE NEW YORK TIMES

„Realista, gondolatébresztő és ellenállhatatlan könyv... Boo írása egyrészt megmutatja, hogyan tudnak az emberek még a legborzalmasabb helyzetekben is a végsőkéig ragaszkodni az emberiségükhöz, másrészt ugyanilyen fontosnak tartja, hogy felhívja a figyelmünket a másokkal való törődésre, a nehéz sorsúakról történő gondoskodásra.”

PEOPLE

„Rendkívül megrendítő... Boo könyve szétöri az előítéleteinket, és – egyszerre megrázó és lelkesítő – hidat épít egy olyan világhoz, amelyet különben soha nem ismernénk el a sajátunknak.”

NATIONAL GEOGRAPHIC TRAVELER

„A könyv sok ember története, egy város sorsa ezernyi ígérettel. Egy szebb jövő ígéretével, mely nemcsak Mumbai lakóinak szól, hanem bárkinek. De vajon önmagunk becsapása, ha azt hisszük, hogy a jobb világ mindenkié?”

GOODREADS

„Döbbenetes könyv, klasszikus szépirodalmi narratíva, filmszerű intenzitás. Boo túllép a közhelyeken, hol cinizmussal, hol kellő komolysággal ír az indiai nyomorról. Az olvasó figyelmét a szív szavára, a reményekre és az élet ígéreteire irányítja, emberekre, akiket többé nem tudunk elfelejteni.”

ELLE

Katherine Boo
AZ ÖRÖK SZÉPSÉGEN TÚL

— részlet —

1.

Annawadi

ŐRIZZÜK MEG azt a pillanatot, amikor Halszájú Tiszt találkozik Abdullal a rendőrségen. Tekerjünk vissza, és lássuk, amint a fiú visszafelé fut, el a rendőrségtől és a repülőtérrel, egyenest hazafelé. Lássuk a lángokat, amelyek elborítanak egy rózsaszínvirágos tunikát viselő nyomorék asszonyt, és úgy semmisülnek meg, hogy csak egy levélgyufa marad a padlón. Lássuk Fatimát néhány perccel korábban, amint egy fülsértő szerelmes dalra táncol a mankóival, és finom arcvonásai még sértetlenek. Folytassuk a visszatekerést, menjünk vissza még jó hét hónapot, és álljunk meg 2008 januárjának egyik közönséges napján. Ez az időszak szinte éppen olyan reményteli volt, mint bármelyik másik azóta, amióta egy parányi szegénynegyed fölbukkant a bolygó szegényei egyharmadának ott-hont adó ország legnagyobb városában. Ez az ország most szédítő fejlődésnek és pénzforgalmi fellendülésnek indult.

A hajnal viharosan köszöntött be, mint ahogy gyakran szokott januárban, amely a fák ágai közé tekeredett papírsárkányok és a nátha hónapja volt. Abdul, mivel a családjában nem jutott

mindenkinek elég fekhely a padlón, most is – mint már évek óta – a kavicsos téren aludt. Anyja óvatosan átlépett a fiú egyik öccse, majd egy másik fölé, és odahajolt Abdul föléhez. – Ébredj föl, te bolond! – rontott rá. – Azt hiszed, hogy az álmodozás a dolgod?

Zehrunisa, aki babonás volt, már régen észrevette, hogy a család legeredményesebb napjai azután következnek be, amikor a legdurvább gorombaságokkal árasztja el a legidősebb fiát. A januári jövedelem döntő fontosságú volt, mert a Huszein család legutóbb azt tervezte, elmenekülnek Annawadiból, így Zehrunisa elhatározta, hogy beveti a szitkozódós rutint.

Abdul a lehető legkevesebb nyafogással kelt föl, mivel anyja ebből a műfajból csak a sajátját tűrte el. Mellesleg ez volt az a kellemesen telő óra, amikor a fiú a legkevésbé utálta Annawadit. A halvány nap szikrázó ezüst fénnel árasztotta el a szennyvíztavat, és a tó túlsó oldalán fészkelő papagájok hangja túlszárnyalta a repülőgépek robaját. A szomszédok kunyhói előtt – amelyek némelyikét szigetelőszalag és kötél tartotta össze – benedvesített rongyok frissítették föl szép csöndben az alvásból ébredők testét. Iskolai egyenruhás, nyakkendőt viselő gyerekek vizes kannákat cipelték a nyilvános csapoktól. Lassan haladó sor húzódott a nyilvános vécék narancsszínű betontömbjénél. Még a kecskék is álmosan pislogtak. Meghitt és családias pillanat volt ez, mielőtt a kicsi piaci rés iránti vad hajsza elkezdődött.

Építőmunkások egymás után indultak útnak egy zsúfolt útke-resztesződés felé, ahol az ottani építésvezetők napszámosokat válogattak. Fiatal lányok körömvirág füzéreket kezdtek kötözni, hogy ezeket majd az Airport Road-i forgalomban árulják. Idősebb nők rózsaszín és kék vattapaplanokra foltokat varrtak egy vállalatnak, amely darabbért fizetett. Egy kis, tikkasztóan meleg műanyag-feldolgozó gyárban derékig meztelen férfiak fogaskerék-fogantyúkat húzkodtak, visszapillantó tükörre felfüggeszthető színes gyöngydíszítések – mosolygós kacsák és fölékszerezett, rózsaszín cicák –

készültek így, és egyik munkás sem tudta elképzelni, hogy ezeket bárki, bárhol egyáltalán megvenné. Abdul pedig lekuporodott a térre, és két hétre való összevásárolt szemetet kezdett el válogatni, miközben piszkos inge fennakadt göcsörtös hátgerincén.

A szomszédairól általában így vélekedett: „Minél jobban megismerlek, annál jobban foglak utálni, és annál jobban fogsz te is utálni engem. Így hát maradjunk magunknak.” De ma reggel, amikor mélyen beletemetkezett a munkájába, el tudta képzelni, hogy annawadi társaival kellemesen együtt tudna dolgozni.

ANNAWADI KÉTSZÁZ YARD távolságra terült el a sahari Airport Roadtól, attól a sávtól, ahol az új India és a régi India összeütközött, és ami az új Indiát késleltette. Terepjárós sofőrök mérgesen dudáltak a kerékpáros szállító fiúkra, akik egy szegénynegyedbeli csirkeboltból tekertek ki, mindegyikük egy-egy háromszáz tojásos rekeszt vitt. Annawadira – Mumbai szegénynegyedeit összevetve – semmi különös nem volt jellemző. Minden ház lerobbant volt, így a kevésbé lerobbant rendben lévőnek látszott. A szennyvíz és a betegség életnek tűnt.

A szegénynegyedet 1991-ben egy csapat segédmunkás alapította, akiket a dél-indiai Tamil Nadu államból teherautón szállítottak ide, hogy a nemzetközi repülőtérnél megjavítsanak egy kifutópályát. Amikor befejezték a munkát, elhatározták, hogy ott maradnak a repülőtér és annak szívfájdító építési lehetőségei mellett. Olyan területen, amelynek csak kis részére nem tartott senki igényt, egy fölázott, kígyókkal teli, bozotos kis földdarabon, a nemzetközi repülőtértől vezető utca túloldalán, mert ez látszott a legkevésbé rossz helynek ahhoz, hogy élni lehessen rajta.

Más szegény emberek úgy vélték, hogy ez a hely túl nedves, s így nem lakható, de a tamilok munkához láttak, levágták a bozót, amely menedéket nyújtott a kígyóknak, a szárazabb helyeken fölásták a földet, és feltöltötték vele az iszapot. Egy hónap múlva

a bambuszrudak nem csapódtak ide-oda, amikor beleszúrták őket a földbe. Üres cementes zsákokat feszítettek ki a rudak közé, hogy fedél legyen a fejük fölött, és már kész is volt a település. A szomszédos szegénynegyedek lakói gondoskodtak a nevérl: Annawadi – az *annák* földje, ez a tiszteletteljes tamil szó testvérbátyákat jelent. A tamil bevándorlókra vonatkozó kevésbé tiszteletteljes kifejezések szélesebb körben terjedtek el. De más szegény polgárok azt látták, hogy a tamilok verejtékes munkával szilárd talajt hoztak létre a mocsárból, és hogy a munka bizonyos tiszteletet eredményezett.

Tizenhét évvel később – a hivatalos indiai mércével mérve – ebben a szegénynegyedben már majdnem senkit sem tartottak szegénynek. Sőt, Annawadi lakosai inkább aközé a durván százmillió indiai közé tartoztak, akik 1991 óta megszabadultak a szegénységtől, ekkor, körülbelül ugyanabban a pillanatban, amikor a kis szegénynegyedet megalapították, a központi kormány céljául tűzte ki a gazdaság liberalizálását. Annawadi lakói így a globális piaci kapitalizmus modern történelmében az egyik legfelkavaróbb sikertörténet részévé váltak, s ez a sikertörténet még most is tovább folytatódik.

Igaz, hogy a szegénynegyed háromezer lakosából csak hatnak volt állandó munkája. (A többi – az indiai munkások 85 százalékához hasonlóan – a feketegazdaságban dolgozott. Igaz, néhány lakos csapdába esett patkányt és békát fogott, amelyet aztán megsütött vacsorára. Mások pedig a szennyvíztó szélénél növő cserjés fűvével táplálkoztak. Ezek a szerencsétlen, nyomorult lelkek ezáltal fölbecsülhetetlen szolgálatot tettek a szomszédaiknak. Azokban a szegénynegyedi emberekben ugyanis, akik – Abdulhoz hasonlóan – nem sütöttek patkányt, és nem ettek gyomot, azt az érzést keltették, hogy ők így elindultak a társadalmi ranglétrán fölfelé.

A repülőtér és a sok szálloda télen, a turizmus, az üzleti utak és a társadalmi eseményt jelentő esküvők főszezonjában ontotta

a hulladékot, s ez a megszorítások nélküli időszak 2008-ban az értéktőzsdét minden korábbinál magasabban tartotta. Abdulnak még jobban jött, hogy a Pekingi Nyári Olimpiai Játékokat megelőző kínai építkezési őrület világszerte feltornázta a fémhulladék árát. Remek időszak volt ez egy mumbai hulladékkereskedő számára, nem mintha a járókelők így hívták volna Abdult. Egyesek *szemétnek* nevezték, és ez így is maradt.

Ezen a reggelen előzetesen összevásárolt csavart és szegecsset válogatott a halomból, és közben megpróbálta szemmel tartani az annawadi kecskéket, amelyek kedvelték az üvegekben lévő üledékek szagát és a címkék alatti ragasztó ízét. Abdul rendszerint nem bánta, ha körbeszaglászna, de ezekben a napokban folyékony ürülék ömlött belőlük, ami veszélyt jelezett.

A kecskék gazdája egy muszlim férfi volt, aki a kis kunyhójában bordélyházat működtetett, és a szajháit szimuláló bandájának tartotta. A változatosság kedvéért azért tenyésztett állatokat, hogy Eid ünnepén, a Ramadán végén jelző fesztiválon feláldozás céljára eladja őket. A kecskék viszont ugyanannyi gondot okoztak, mint a lányok. A huszonkét kecskét számláló nyájból tizenkettő már előbb elpusztult, a megmaradtak pedig bélfertőzéssel küzdöttek, emiatt a bordélyház tulajdonosa a fekete mágiát hibáztatta, amit a tamilok idéztek elő, akik még mindig kézben tartották a helyi szeszgyártást. Mások a kecskék ivóhelyére, a szennyvíztóra gyanakodtak.

Késő éjszakánként a repülőteret modernizáló építési vállalkozók különböző dolgokat öntöttek a tóba. Annawadi lakosai is mindenfélét beledobáltak: legutóbb tizenkét kecske bomlásnak indult tetemét. Bármilyen is volt a tóban, a malacok és a kutyák, amelyek a zátonyában aludtak, kékre festett hassal keltek föl. Néhány teremtmény azonban – nemcsak a maláriát terjesztő szúnyogok – túlélte a tavat. Egyik délelőtt egy halász gázolt át a vízen, egyik kezével cigarettás dobozokat és kék műanyag zsákokat tolt félre, a másikban lévő hálóval a víz felszínét kutatta. A Marol piacra szándékozott

vinni a zsákmányát, hogy beverekedje magát a halolaj kereskedésbe, mert erre – mint egészségügyi termékre – mostanában óriási kereslet kínálkozott, mivel Nyugaton nagyra értékelték.

Abdul fölemelkedett, hogy megrázza begörcsölt lábát, s meglepetten látta, hogy az ég olyan barna, mint a legyek szárnya, a nap pedig a szennyezett levegő ködfátylán át a délután közeledtét jelzi. A fiú, miközben válogatott, szokásos módon elveszítette az időérékét. A kishúgai a Fállábú lányával egy összetákolts tolokosin, azaz egy repedt műanyag kerti széken játszottak, amelynek az oldalára régebben rozsdás biciklikerekeket szereltek föl. A kilencedik osztályos Mirchi, aki már hazajött az iskolából, a családi kunyhó ajtajában terpeszkedett el, ölében egy matekkönyvvel, bár nem is olvasott.

Türelmetlenül várta Rahult, a legjobb barátját, egy hindu fiút, aki néhány kunyhóval odébb lakott, és híres személyiség lett Annawadiban. Rahul ebben a hónapban olyat tett, amiről Mirchi álmodott. Áttörte a szegénynegyed és a gazdag világ közötti korlátot.

Asha, Rahul anyja, egy óvónő, akit titokzatos kapcsolatok fűztek helyi politikusokhoz és a rendőrséghez, elintézte, hogy a fia néhány éjszakán át kiségtő munkát végezhesen a szennyvíz tával szemben lévő InterContinental szállodában. Rahul – egy lepényarcú, kiálló fogú kilencedik osztályos srác – első kézből látta a felsőbbrendű város fényűzését.

Már jött is, olyan ruhakollekciót viselt, amelyet ennek a váratlan szerencsének a nyereségéből vásárolt: a csípőjén lazán lelógó cargo shortot, az újrafelhasználhatóság szempontjából ígéretes súlyú, csillogó, ovális övcsatot és mélyen a szemébe húzott fekete kötött sapkát. – Hip-hop stílus – magyarázta Rahul. Előző nap volt Mahatma Gandhi meggyilkolásának a hatvanadik évfordulója, nemzeti ünnep, aminek alkalmából – az indiai előkelőségek egykori kijelentése szerint – nem ízléses pazar összejöveteleket rendezni. De Rahul egy elképesztően nagystílusú eseményt dolgozott

végig az InterContinentalban, és tudta, hogy Mirchi majd nagyra értékeli a részleteket.

– Mirchi, nem tudok neked hazudni – vigyorgott Rahul. – A teremnek azon az oldalán, ahol én voltam, ötszáz nő állt félig felöltözve – mintha elfelejtették volna fölvenni az alsó részt, mieelőtt eljöttek otthonról!

– Ó, jaj, hogy én ebből kimaradtam! – sóhajtott fel Mirchi. – Mondjad: volt valaki híres?

– Csupa híresség! Bollywoodi buli volt. Néhány csillag a VIP részen foglalt helyet, elkerítve, de John Abraham kijött, és egészen közel állt hozzám. Vastag fekete kabátot viselt, és éppen előttem cigarettázott. Feltehetően Bipasha is ott volt, de nem tudtam biztosan, hogy ő-e, vagy csak valami máshonnét való lány, mert ha a főnök észreveszi, hogy valaki a vendégeket bámulja, azonnal kirúgja az illetőt, és az egész fizuját elveszi – hússzor is elmondták ezt nekünk az estély előtt, mintha győngeelméjűek lennénk. Csak az asztalokra és a szőnyegre szabad figyelniük. Aztán ha meglátunk egy piszkos tányért vagy szalvétát, föl kell kapnunk, és bele kell tennünk a terem végén lévő szennyesgyűjtőbe. Ó, az a terem igazán gyönyörű volt! Először leterítettünk egy vastag fehér szőnyeget – ha az ember rálép, rögtön belesüpped. Azután fehér gyertyákat gyújtottak és besötétítettek, akár egy diszkóban, és erre az egy asztalra a séf két nagy, ízesített jégből készült delfint tett. Az egyik delfinnek cseresznyéből volt a szeme...

– Te szemét, hagyd a fenébe a halakat, a lányokról mesélj! – tiltakozott Mirchi. – Azért öltöznék így, hogy nézze őket az ember.

– Komolyan, nem lehet odanézni. Még a gazdagok vécéire sem. A biztonsági szolgálat azonnal kihajítja az embert. De a dolgozók vécéi is szépek. Választani lehet az indiai és az amerikai stílus között. – Rahul, akit elfogott a hazafias érzés, egy indiaiba, vagyis egy padlón lévő, nyitott vízvezetős csatornába pisilt.

Más fiúk is csatlakoztak Rahulhoz odakint, a Huszein család kunyhója előtt. Annawadi lakói szerettek a szállodákról, és a bennük folyó – minden bizonnyal züllött – dolgokról beszélgetni. Az egyik drogos, zavaros fejű guberáló egyenesen a *szállodákhoz* szólt: – Tudom, hogy megpróbálsz megölni, te istenverte, rohadt Hyatt! – De Rahul beszámolói különösen értékesek voltak, mivel a fiú nem hazudott, vagy legalábbis húsz mondatból legföljebb egyszer. Ezért, valamint vidám természete miatt a többiek ezt elnézték neki.

Rahul bátran elismerte, hogy az InterContinental állandó alkalmazottaival összehasonlítva ő csak egy nulla. Több pincér főiskolát végzett, magasak és világos bőrűek voltak, és a mobiltelefonjuk úgy ragyogott, hogy a tulajdonos megigazíthatta a haját azok tükröződő fényében. Néhány pincér kigúnyolta Rahul hosszú, kékre festett hüvelykujjkörmét, amelyet Annawadiban igen férfias stílusúnak tartottak. Amikor levágta a körmét, akkor azon csúfolódtak, hogy hogyan beszél. – Az annawadi lakosok egy gazdag embert tiszteletteljesen *sa'ab*-nak³ szólítanak, ami nem megfelelő kifejezés a város gazdag negyedeiben – magyarázta Rahul a barátainak. – A pincérek szerint így az ember hátrányos helyzetűnek tűnik – mint egy huligán, egy *tapori* – jelentette ki. – A helyes szó az, hogy 'uram'.

– *Urrram* – szólalt meg valaki az r-eket ropogtatva, azután a többiek nevetve utánozták.

A fiúk egymáshoz szorosan közel álltak, pedig rengeteg hely volt a téren. Azoknak az embereknek, akik megszokták, hogy szűk helyen alszanak, ahol a lábuk egymás szájába ér, az egymásnak feszülő bőr érzete természetes. Abdul odalépett melléjük, kiszórt a térre egy nagy halom szakadt papír csomagcímkekét, majd hevesen kapdosott utánuk, amint elfújta mindet a szél. A többi fiú nem vett róla tudomást. Abdul nem beszélt sokat, de ha mégis meg-

3 A *sa'ab* hindi szó, jelentése: uram.

szólalt, úgy tűnt, mintha előzőleg hetekig egyedül munkálkodott volna egy-egy kis gondolaton. Lehetett volna egy-két barátja, ha jó történeteket tudott volna mesélni.

Egyszer, amikor ezt a hiányosságát próbálta helyrehozni, elterjesztett egy mesét arról, hogy ő maga is volt már bent az InterContinentalban, – hogy hogyan forgattak ott egy bollywoodi filmet, amelynek a címe: *Isten hozott!*, és hogyan látta a tiszta fehérbe öltözött Katrina Kaifot. Gyöngé kis mese volt, Rahul azonnal átlátott rajta. De hála Rahul legutóbbi beszámolójának, Abdul jövőbeli hazugságai alkalmával tájékozottabbnak mutatkozhat majd.

Egy nepáli fiú a szállodai nőkről kérdezte Rahult, aki a szálloda kerítésrésein át látta, hogy néhányan dohányoznak – „nem egy cigarettát szívnak, hanem sokat” – amíg arra várnak, hogy a sofőrjük fölhajtson a bejárathoz. – Melyik faluból jöttek ezek, ezek a nők?

– Idehallgass, te kis hülye, – felelte Rahul leereszkedően. – A fehér emberek mindenféle különböző országokból jönnek. Micsoda bunkó vagy, hogy még ezt sem tudod.

– Milyen országokból? Amerikából?

Rahul nem tudta megmondani. – De van egy csomó indiai vendég is a szállodákban, nekem elhiheted. – Indiaiak, akik – a satnya nepáli fiúval és több más itteni gyerekkel ellentétben – ’egészséges méretűek’, jól megtermettek és kövérek.

Rahul első munkája az InterContinental szilveszteri rendezvénye volt. A mumbai luxusszállodák által szervezett újévi bankjók nagy hírre tettek szert, és a guberálók gyakran tértek vissza Annawadiba eldobált brosúrákkal megrakodva. *Ünnepelje 2008-at nagystílusban a Le Royal Meridien Hotelben! Sétáljon végig Párizs utcáin, amelyeket eláraszt a művészet, a zene és a sok remek étel! Töltődjön fel élő előadásokkal! Foglalja le részvételi jegyét, és Bon Voyage! 12.000 rúpia páronként, pezsgővel!* A hirdetéseket fényes

papírra nyomtatták, amelynek kilójáért az újrafelhasználók két rúpiát vagy négy amerikai centet fizettek.

Rahult hidegen hagyták a gazdagok újévi szertartásai. – Hülyeség, – foglalta össze röviden. – Csak isznak, táncolnak, és ostobán ide-oda lődörögnek, ahogy itt az emberek minden éjszaka szoktak.

– A szálloda lakói furcsák lesznek, ha isznak – mondta a barátainak. – Múlt éjjel, a buli végén akadt egy nagymenő, jóképű pasas, rajta drága anyagból készült, csíkos öltöny. Részeg volt, totál berúgott, és elkezdett kenyeret gyömöszölni a nadrágja meg a zakója zsebeibe. Azután további zsemlét dugott egyenesen a nadrágjába! Néhány zsemle leesett a padlóra, ő pedig az asztal alá mászott, hogy mindet összeszedje. Az egyik pincér azt magyarázta, hogy a fickó korábban biztosan sokat éhezett, és a whisky föllelevenítette ennek az emlékét. De ha én elég gazdag leszek ahhoz, hogy egy nagy szálloda vendége legyek, nem fogok úgy viselkedni, mint ez a lúzer.

Mirchi nevetett, és azt a kérdést tette föl, amelyet 2008-ban Mumbai-ban sokan kérdeztek maguktól: – Mit fog tenni, *urrrram* azért, hogy kiszolgálhassák majd önt egy ilyen szállodában?

De Rahul lassan otthagytá őket, mert a figyelmét egy zöld műanyag sárkány vonta magára, amely beakadt egy Annawadi bejáratánál lévő pipalfa⁴ magas ágaiba. Töröttnek látszott, de ha ki tudná egyenesíteni a vázát, gondolta a fiú, két rúpiáért újra eladhatná. Csak meg kell szereznie a sárkányt, mielőtt az ötlet valamelyik másik pénzéhes fiúnak az eszébe jut.

Rahul a sorozatos vállalkozást Ashától, az anyjától tanulta, aki kicsit félt Abdul szüleitől. Az asszony rendíthetetlen híve volt egy politikai pártnak, a Shiv Senának, amelynek a tagjai közt a Mumbai államában, Mahárástrában született hinduk voltak túl-

4 Indiai fügefá, a buddhisták szent fája. Buddha ez alá telepedett le, hogy négy hétig elmélkedjen.

súlyban. Mivel Nagy Mumbai lakossága majdnem elérte a húszmilliót, kegyetlen harc folyt munkáért és lakásért, és a Shiv Sena a más államokból bevándoroltakat hibáztatta azért, hogy elveszik az ott született emberektől a nekik jogosan járó lehetőségeket. (Bal Thackeray, a párt nyolcvanas éveiben járó alapítója megőrizte a Hitler etnikai tisztogatási programjáért való rajongását.) A Shiv Sena mostani harcba hívó célja az volt, hogy űzzék el Mumbaiból az India szegény északi államaiból érkezett bevándorlókat. A pártnak a városi muszlim kisebbség iránt érzett gyűlölete és az ebből fakadó erőszak régóta fennállt. Ezért lett Abdul családja, amely muszlim volt, és a gyökerei Uttar Prades északi államba nyúltak vissza, kétszeresen is gyánús.

Rahul és Mirchi barátsága azonban fölülemelkedett eltérő származásukon és vallásukon. Mirchi néha fölemelte az öklét és elordította a Shiv Sena üdvözlését: „Jai Mahárástra!”, de csak azért, hogy Rahult megnevettesse. A két kilencedikes fiú még hasonlítani is kezdett egymásra, miután elhatározták, hogy a homlokukba lógó hajukat megnövesztik és hátrafésülik, hogy úgy nézzenek ki, mint Ajay Devgan filmszínész.

Abdul irigyelte, hogy ilyen jó barátok. Az ő egyetlen barát-féleje egy Kalu nevű tizenöt éves hajléktalan fiú volt, aki a repülőtéri szelektív hulladék-szigetek kukáit fosztogatta. De Kalu éjjel dolgozott, amikor Abdul aludt, és már nem sokat beszéltek egymással.

Abdul a legjobban Lallut, kétéves kisöccsét szerette, ez a tény viszont erősen aggasztani kezdte. Amikor bollywoodi szerelmes dalokat hallgatott, arra tudott csak gondolni, hogy az ő szíve túl kicsire sikerült. Sohasem vágyódott különösebben egy lány után, és bár biztosan érezte, hogy szereti az anyját, ez az érzés soha nem uralkodott el rajta. De könnyek öntötték el a szemét, ha csak Lallura nézett, aki ugyanannyira nem ismerte a félelmet, mint Abdul a vakmerőséget. Elég volt, ha csak arra

a rengeteg földagadt patkányharapásra gondolt a kisfiú arcán és hátul a fején.

Mit tegyen? Amikor a fészker túl zsúfolt lett, mint az olyan áradásos hónapokban, amilyen ez a mostani volt, a szemét fölhalmozódott a kunyhójukban, és jöttek a patkányok is. De ha kint hagyta a szemetet, a guberálók ellopták, ő viszont nagyon utálta, ugyanazt a szemetet kétszer megvenni.

DÉLUTÁN HÁROMKOR MÁR az üvegkupakkal, a legtöbb kellemetlenséget okozó válogatnivalóval kínlódott. Néhánynak a belseje műanyag volt, amit ki kellett szedni, hogy a kupak az alumínium halomba kerülhessen. A gazdag emberek szemete évről évre bonyolultabb lett, tele volt kevert és szennyezőanyagokkal, utánzatokkal. Fának látszó deszkák műanyag berakással. Hová is soroljon be egy luffaszivacsot? Az újrahasznosító üzemek tulajdonosai teljesen egynemű, tiszta hulladékot fogadtak csak be.

Anyja ott guggolt mellette, és egy halom nedves, piszkos ruhát sikált. Közben bosszús pillantást vetett az ajtónyílásban szundító Mirchire: – Mi az? Vakáció van? – kérdezte.

Zehrunisa azt várta, hogy Mirchi elvégzi a harmadrangú urdu nyelvű magániskolában a kilencedik osztályt, amiért évente háromszáz rúpiát fizettek. Fizetniük kellett, mivel az oktatás széles körre való kiterjesztését az indiai kormány nem tartotta fontos feladatának. A repülőtér melletti ingyenes városi iskola csak nyolcosztályos volt, és a tanárai gyakran meg sem jelentek.

– Vagy tanulj, vagy segíts a bátyádnak – adta ki az utasítást Zehrunisa Mirchinek. A fiú rápillantott Abdul újrahasznosítható anyagaira, és kinyitotta a matematikakönyvét.

Mirchinek mostanában, ha csak egy pillantást is vetett a szemétre, azonnal mindentől elment a kedve. Abdul pedig rávette magát, hogy ezt ne vegye rossz néven. Inkább megpróbált osztozni a szülei reményében, hogy amikor az öccse elvégzi majd a középiskolát, jó esze és kedves bája le fogja győzni a munkaerőpiacon

azt a hátrányt, hogy muszlim. Bár Mumbairól azt tartották, hogy bármely más indiai városnál kozmopolitább, és a leginkább érdem szerint bírálja el az embereket, a muszlimokat még mindig több jó állásból, így a luxusszállodákban adódó néhány munkalehetőségből is kizárták, pedig Mirchi éppen ilyen munkára vágyott.

Abdul úgy gondolta, hogy egy többnyelvű városban az emberek úgy csoportosulnak, mint ahogy ő válogatja a szemetét: a hasonló a hasonlóval. Mumbaiban túl sok ember él ahhoz, hogy mindenkinek legyen munkája, tehát érthető, ha a mahárastrai kunbi kaszt hindui más mahárastrai kunbikat alkalmaznak ahelyett, hogy egy hulladékválogatással foglalkozó családból származó muszlimot vennének föl. Mirchi viszont azt mondta, hogy manapság mindenki össze-vissza keveredik, a régi előítéletek egyre jobban elveszítik az erejüket, és Abdul mindezt csak azért nem látja, mert azzal tölti a napjait, hogy a fejét a szeméthalmába dugja.

Abdul most olyan gyorsan dolgozott, amennyire csak tudott, hogy alkonyatra sikerüljön befejeznie a munkát, mert olyankor jól megtermett hindu fiúk kezdenek krikettezni a téren, és hosszú, egyenes ütésekkel az ő szétválogatott halmaikat, néha pedig a fejét veszik célba. Bár a krikettezők erősen próbára tették Abdul magára erőltetett higgadtságát, a fiú mindössze egyetlen egyszer került fizikai összetűzésbe, mégpedig két tízéves gyerekkel, akik leteperték a fűre az egyik kisöccsét. Ezek a krikettezők törték be az ütőjükkal nemrégiben egy másik muszlim kisgyerek fejét is, akit aztán kórházba kellett vinni.

Abdul fölött magasan Rahul már egy másik faágon egyensúlyozott, hogy onnan is kiszabadítson egy második újraeladásra szánt sárkányt. A fa levelei szürkék voltak, mint Annawadiban anynyi minden, ami a közeli betongyárból idekerülő homoknak és kavicsnak volt tulajdonítható. Senki nem hal meg, ha belélegzi, nyugtatták meg a veteránok a kivörösödött szemű újonnan érkezetteket, akik aggódtak a piszkos levegő miatt, amelyet szinte

vágni lehetett. De az emberek szemlátomást mégis – kezeletlen asztma, tüdőelzáródás és tuberkulózis miatt – folyton belehaltak. Abdul apja, miközben otthon, a kunyhójukban krárogott, a vigaszt emlegette. A betongyár és a körülette lévő építkezések egyre több munkát adnak ennek a hirtelen fejlődésnek indult repülőtéri városnak. A beteg tüdő a haladás ára.

Abdul hat órákor diadalittasan állt föl. Megelőzte a kriket-tezőket, és tizennégy szétválogatott szeméttől duzzadó zsák sorakozott előtte. Amint a környező szállodákból füstfelhők szálltak föl – esténként így füstölték ki a szúnyogokat – Abdul két öccsével fölvenszolta a zsákokat egy háromkerekű, halványzöld tragacs platójára. Ez a járgány volt a Huszein család egyik legfontosabb vagyontárgya, mivel ennek segítségével tudta Abdul a hulladékot az újrahasznosítókhoz szállítani. És most indulás, ki az Airport Roadra, majd tovább a dudák túlkölésétől lármás városi forgatagba!

Autók, biciklik, buszok, robogók és gyalogosok ezrei mindenütt. Több mint egy óráig tartott, míg Abdulnak sikerült három mérföldet megtennie, különösen mivel a Leela Szállodánál lévő útkereszteződésnél óriási torlódás alakult ki a „Spa de Car” nevű cég bejáratánál szervizre várakozó hatalmas európai szedánok miatt. Ide építették éppen a város első metróvonalának egyik szakaszát, hogy tehermentesítse a magasvasutat, amely itt emelkedett lassan az Airport Road fölé. Abdul attól félt, hogy kifogy a benzin, miközben a végeláthatatlan dugóban araszol, de az alkonyat előtti utolsó, pókhálószerű fénynél sikerült ziháló tragacsával elvergődnie a Saki Naka nevű hatalmas nyomornegyedig.

A Saki Naka óriási területét elfoglaló fészerek között voltak fémolvasztó és műanyagaprító gépek, amelyeknek a tulajdonosai kikeményített tunikát – mégpedig fehér színűt – viseltek, hogy ezzel is jelezzék: távol tartják magukat a foglalkozásukkal járó mocsoktól. A gyártelepeken a munkások arcát feketére festette a

szénpor, és a belélegzett vasforgács törmeléktől a tüdejük is fekete lehetett. Abdul néhány héttel ezelőtt látott egy fiút, akinek tőből levágta az egyik aprítógép a kezét, amikor a fiú műanyagot rakott bele. A fiú szeme megtelt könnyel, de nem kiabált. Csak állt ott a vért lövellő csonkjával, miközben tudta, hogy nem fogja tudni többé megkeresni a kenyerét, és a telep tulajdonosának bocsánatáért esdekelt. – Sa’ab, nagyon sajnálom – mondta kínlódom a fehér ruhás embernek. – Nem fogom bejelenteni, ne aggódjon. Nem lesz miattam semmi baja.

Annak ellenére, ahogy Mirchi a haladásról elmélkedett, India még most is mindenkiel tudatta, hogy hol a helye, és azt a kívánságot, hogy a dolgok megváltozzanak, Abdul olyan gyerekes időtöltésnek tartotta, mint amikor valaki megpróbálja egy tál megolvadt kulfi fagylaltba beírni a nevét. Régóta olyan keményen dolgozott, amennyire csak tudott abban a megbélyegzett munkában, amelybe beleszületett, és ez nem jelentett nyereségnélküli foglalkozást többé. Mindkét kezét megőrizve és pénzzel teli zsebbel szándékozott hazaérni. Képes volt nagyjából helyesen megbecsülni az áruja súlyát. A világpiaci igényekhez igazodva az újrashasznosítható anyagok csúc szezonjukat éltek, és ez Abdul családját olyan jövedelemhez juttatta, amilyen keveseknek adatott meg Annawadiban. Abdul napi ötszáz rúpia, azaz tizenegy dollár nyereségre tett szert, – ami elég volt ahhoz, hogy beindítsa az anyja reggeli szitkozódásai sugallta tervet, és még a kis Hussein gyerekek is tudták, hogy emiatt a közelben kell maradniuk.

Ezzel a nyereséggel, plusz az előző év megtakarításaival a szülei most majd letehetik a foglalót Vasaiban egy tizenkétszer száz négyzetláb földterületre közvetlenül a városon kívül, egy csendes lakóközösségben, amelyben a muszlim újrashasznosítók többségben vannak. Ha az élet és a világpiacok ugyanígy mennek a maguk útján, hamarosan földbirtokosok és nem illegális földfoglalók lesznek egy olyan helyen, ahol – Abdul egészen biztos volt benne – senki sem fogja őt szemétnek nevezni.

